

Aberystwyth

14/05/2024

Recenzja rozprawy doktorskiej

Przedmiotem niniejszej recenzji jest rozprawa doktorska Pana mgr. Dmytro Nosova, zatytułowana „**Właściwości materiałów kompozytowych: zagadnienia pękania w magnetoelektrosprężystości**”. Przedmiotem niniejszej recenzji jest rozprawa doktorska Pana mgr. Dmytro Nosova, zatytułowana „**Właściwości materiałów kompozytowych: zagadnienia pękania w magnetoelektrosprężystości**”. Recenzja została napisana na podstawie Decyzji Rady Dyscypliny Nauki Fizyczne Uniwersytetu Pedagogicznego im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie z dnia 09 maja 2023 r.

Rozważana praca doktorska stanowi obszerną analizę teoretyczną pól fizycznych w materiałach kompozytowych, skupiającą się na teoretycznym badaniu makroskopowych właściwości elektro-magneto-sprężystych oraz pól lokalnych. Głównym celem badawczym jest dogłębne zrozumienie procesu pękania tych materiałów i identyfikacja kluczowych czynników wpływających na jego przebieg. W ramach pracy, autor posługuje się zaawansowanymi narzędziami symulacji komputerowych, opartymi na metodzie równań całkowych na płaszczyźnie zespolonej, a także wykorzystuje metody asymptotyczne do badania osobliwości naprężeń i związanych z nią pól fizycznych. Dzięki temu, możliwe jest wnikliwe analizowanie złożonych interakcji między polami elektro-magnetycznymi, sprężystymi a także innymi czynnikami wpływającymi na zachowanie materiałów kompozytowych. Rezultaty badań przedstawione w pracy doktorskiej dostarczają cennych informacji, które uzupełniają istniejącą wiedzę i mogą przyczynić się do rozwinięcia nowych strategii projektowania materiałów kompozytowych o pożądanych właściwościach elektro-magneto-sprężystych. Ponadto, wyniki te mogą mieć również istotne znaczenie w innych dziedzinach nauki i technologii, takich jak inżynieria strukturalna, elektronika, a nawet medycyna, gdzie wykorzystanie zaawansowanych materiałów kompozytowych może przynieść korzyści w zakresie wytrzymałości, przewodnictwa elektrycznego czy zastosowań diagnostycznych.

W Rozdziale 1 rozprawy doktorskiej, autor w sposób klarowny przedstawia czytelnikowi wprowadzenie do tematyki pracy, opisując aktualny stan wiedzy oraz cel badawczy związany z rozwinięciem odpowiedniego narzędzia matematyczno-komputerowego do badania procesu pękania w skomplikowanych strukturach. Motywacja i podejście do symulacji problemów pękania w materiałach MES (elektro-magneto-sprężystych) są przedstawione w rozdziale w sposób rzetelny i klarowny. Materiały MES stanowią istotną klasę funkcjonalnych materiałów, które charakteryzują się zdolnością do przekształcania energii mechanicznej w energię elektryczną i magnetyczną i odwrotnie. Z tego powodu materiały te wzbudzają duże zainteresowanie w wielu dziedzinach inżynierii. Przeanalizowanie zagadnień mechaniki materiałów MES oraz opracowanie narzędzi do symulacji pękania w tych materiałach stanowi

główny obszar badań podejmowany w ramach rozprawy. Autor dokładnie omawia te aspekty, dążąc do lepszego zrozumienia mechanizmów pęknięcia w materiałach MES i identyfikacji czynników wpływających na ich wytrzymałość strukturalną.

W Rozdziale 2 rozprawy doktorskiej poświęconej zjawiskom elektrycznym i magnetycznym w ciałach stałych, autor przedstawia obszerny opis tych zjawisk. W ramach tego rozdziału omówione są kluczowe aspekty, takie jak podatność magnetyczna, podstawowe równania oraz mechanika pęknięcia sprężystego ciał stałych. W ramach omawiania mechaniki pęknięcia sprężystego ciał stałych, autor przedstawia istotne koncepcje i modele teoretyczne związane z procesem pęknięcia. Wprowadza również metody analizy i symulacji, które umożliwiają lepsze zrozumienie i prognozowanie zachowania sprężystych materiałów podczas pęknięcia.

W Rozdziale 3 autor rozwija opis mechaniki pęknięcia sprężystego ciał stałych. Kandydat szczegółowo określa pojęcie współczynnika intensywności naprężenia (WIN), najpierw w kontekście klasycznej mechaniki szczelin, wyróżniając tryby I, II i III. Następnie, autor przechodzi do rozważań w zakresie energetycznym opierającym się na teorii J-całki Cherepanova-Rice'a, rozszerzając zestaw WIN na materiały MES. W celu opracowania konstruktywnych narzędzi do określenia współczynników intensywności, autor korzysta z wcześniej zaproponowanej ogólnej teorii, dostosowując i modyfikując wzory teorii do zastosowania w kolejnych częściach rozprawy doktorskiej. Owa ogólna teoria jest kluczowym fundamentem, na którym opierają się dalsze analizy i badania przeprowadzane przez autora. W rozdziale tym Mgr Dmytro Nosov zapewnia kompleksowy przegląd zagadnień związanych z mechaniką pęknięcia sprężystego ciał stałych, przybliżając czytelnikowi istotne koncepcje i modele.

Rozdział 4 stanowi kluczowy element tej rozprawy doktorskiej, prezentując podstawowe teoretyczne wyniki badań. Ogólne równania dotyczące materiałów elektro-magneto-sprężystych zostały sformułowane w oparciu o potencjały zespolone. Ogólna koncepcja wprowadzenia potencjałów zespolonych dla materiałów sprężystych lokalnie izotropowych została przedstawiona w klasycznych pracach Kolosova i Muskhelishvilięgo. W przypadku materiałów lokalnie anizotropowych, odpowiednia teoria ma inne podstawy matematyczne, co zostało opisane w klasycznych pracach Lekhnickiego. Później (przede wszystkim w pracach Filshtinskiego) było pokazane, że teoria Lekhnickiego może być rozszerzona w kierunku materiałów elektro-magneto-sprężystych (MES). W Rozdziale 4 dokonano systematycznego opracowania takich materiałów w kierunku uogólnienia teorii na materiały kompozytowe oraz materiały z pęknięciami. Autor dokładnie opisuje i uzasadnia reprezentację tensora naprężenia i pola elektromagnetycznego za pomocą czterech potencjałów zespolonych. Przedstawiono wzory na składowe normalne i styczne, moment mechaniczny sił oraz inne istotne charakterystyki pól lokalnych. Omówiono zagadnienie brzegowe dla ciała z pęknięciami w kontekście teorii szczelin, szczegółowo opisując asymptotyczne zachowanie pola w wierzchołkach pęknięć. Opracowano wygodne wzory obliczeniowe dla współczynników WIN oraz innych charakterystyk opisujących pola fizyczne. Zgodnie z ogólną teorią pęknięcia, zbadano równoważność siłowego i energetycznego oszacowania współczynników. Rozdział 4 stanowi systematyczne opracowanie teoretyczne,

które dostarcza fundamentów dla dalszych badań nad materiałami elektro-magneto-sprężystymi, w tym kompozytami i materiałami zawierającymi pęknięcia.

W Rozdziale 5, autor analizuje kwestie związane z efektywnymi właściwościami kompozytów, koncentrując się na podejściu macierzowym, które wynika z zagadnień przedstawionych w Rozdziale 4. Podejście macierzowe, zaprezentowane przez autora, ma na celu usprawnienie analizy efektywnych właściwości kompozytów poprzez wykorzystanie odpowiednich operacji na macierzach. Dzięki temu, możliwe jest bardziej przejrzyste i można powiedzieć wygodniejsze przedstawienie równań pozwalające łatwiejsze manipulowanie nimi zwłaszcza w kontekście badanych kompozytów. Przedstawiony formalizm macierzowy stanowi jednym z istotnych novum wprowadzonym przez Kandydata który wydaje się być znaczącym krokiem w kierunku badań właściwości kompozytów, umożliwiając efektywne rozważanie zagadnień dotyczących tych materiałów. Rozdział 5 stanowi istotne źródło wiedzy, które umożliwia lepsze zrozumienie zachowania MES kompozytów oraz otwiera szeroką drogę do opracowania metod określających efektywne właściwości tych materiałów.

W Rozdziale 6, autor omawia zastosowanie zaproponowanego macierzowego modelu kompozytów w połączeniu z alternatywną metodą Schwarza. Ten rozdział skupia się wyłącznie na przewodnictwie w kompozytach rozproszonych. Stosując macierzowy model, autor osiąga efektywną i wygodną analizę przewodnictwa w kompozytach rozproszonych. Dzięki wykorzystaniu alternatywnej metody Schwarza, możliwe zostało dokładne uwzględnienie wpływu rozproszenia na właściwości przewodnictwa ciepła w tych materiałach. Podano nowy analityczny przybliżony wzór, który może mieć istotne znaczenie w ogólnej teorii kompozytów, umożliwiając lepsze zrozumienie i prognozowanie zachowania przewodnictwa w kompozytach rozproszonych. Wzór może być używany jako efektywne narzędzie inżynierskie do analizy różnych typów kompozytów oraz do projektowania materiałów o pożądanych właściwościach przewodzących. Pozwoli to na znaczna oszczędność w czasie oceny materiałów i wyselekcjonowanie najbardziej perspektywicznych wzorców materiałów które można byłoby już badać bardziej dokładnymi, ale czasochłonnymi metodami. Rozdział 6 stanowi ważne uzupełnienie rozprawy doktorskiej, które przedstawia rozwinięte podejście do analizy przewodnictwa w kompozytach rozproszonych.

Bibliografia niniejszej rozprawy obejmuje imponującą liczbę 125 pozycji. Przeprowadzone badania oparte są na solidnych podstawach naukowych i uwzględniają istotne wkłady innych badaczy z dziedziny.

Dodatki A i B stanowią wartościowe uzupełnienie rozprawy, prezentując dodatkowe badania matematyczne dotyczące rozważanych równań. W Dodatku C przedstawiono opis numerycznego rozwiązania równań całkowych. Ten dodatek prezentuje zastosowane metody numeryczne i algorytmy, które umożliwiły efektywne i precyzyjne rozwiązanie analizowanych równań całkowych. Opisane w tym dodatku metody numeryczne są kluczowe dla otrzymania wyników symulacji i analizy danych. Dodatek D zawiera kody źródłowe w środowisku programowym MATLAB. Te kody programu MATLAB stanowią praktyczne narzędzia, które umożliwiają powtórzenie przeprowadzonych obliczeń i symulacji. Dzięki temu badacze mogą korzystać z tych kodów jako podstawy do dalszych badań, rozwinięcia metod lub dostosowania ich do własnych potrzeb.

Wszystkie teoretyczne wyniki pracy są poprawne. Nie znalazłem w niej żadnych istotnych uchybień, natomiast mam kilka ogólnych uwag krytycznych.

1. Opis niektórych rysunków wymaga poprawę w kierunku dokładniejszego wyjaśnienia o co chodzi. Inaczej czytelnik jest zmuszony szukać w tekście odpowiednie opisanie które też nie zawsze jest wystarczające i wymaga domyślenia się.
2. W rozprawie brak prac opublikowanych przez autora co jest zadziwiające.
3. Na stronie 93, autor odwołuje się do stałych fizycznych podanych w pracach [124, 125]. Chociaż skalowane wartości są poprawne, niestety stałe wymiarowe przepisane z tych prac są sprzeczne pod względem wymiarów. Moim zdaniem, dane wymiarowe podane w pracy [124] mogą być nieprawidłowe. Z tego powodu konieczne było przeanalizowanie i porównanie danych z prac [124] i [125]. W obliczeniach wykorzystuje się dane bezwymiarowe, co oznacza, że skalowane wyniki są poprawne. Jednak jednostki fizyczne nie są poprawnie opisane.

Podane powyżej uwagi krytyczne nie pomniejszają w żaden sposób wartości pracy. Praca została porządnie napisana, można ją bez wątpienie polecać naukowcom jako zamknięte dzieło szczegółowo i zytelnie opisujące badaną działkę naukową.

Jestem zdania, że rozprawa doktorska Pana mgr. Dmytro Nosova jest doskonale zgodna z aktualnymi kierunkami teoretycznych badań dotyczących skomplikowanych elektro-magneto-sprężystych kompozytów, które mają duże znaczenie aplikacyjne. Głównym celem tej pracy doktorskiej było przeprowadzenie kompleksowych badań teoretycznych dotyczących pęknięcia materiałów za pomocą osobliwych pól w wierzchołku szczeliny, w ramach liniowego modelu współczynników intensywności naprężenia. Praca ta wyróżnia się ambitnym podejściem do wszechstronnego badania materiałów przy użyciu metod równań całkowitych osobliwych oraz metody Schwarza w matematycznym modelowaniu i symulacjach komputerowych. Jednym z atutów pracy jest zaawansowany numeryczny algorytm z odpowiednimi kodami, opracowany przez samego autora, bez użycia gotowych komercyjnych programów, które są mało przydatne w kontekście badanych zagadnień.

Uważam, że praca jest merytorycznie poprawna i przynosi nowe, wartościowe wyniki naukowe związane z badaniem lokalnych pól elektro-magnetycznych i elastycznych materiałów kompozytowych z wtrąceniami dielektrycznymi, ferromagnetycznymi i magnetoelastycznymi. Rozprawa jest interdyscyplinarna, ponieważ obejmuje szerokie spektrum problemów fizycznych związanych z materiałami kompozytowymi, wykorzystując zaawansowane narzędzia matematyczne i komputerowe.

Jestem przekonany, że praca doktorska stanowi znaczący wkład w dziedzinie badań kompozytów i ma potencjał do dalszego rozwoju. Autor przedstawił dogłębne opracowanie zagadnienia, wykorzystując nowoczesne metody analizy i symulacji. Praca ta jest cennym źródłem wiedzy dla społeczności naukowej i może stanowić inspirację dla dalszych badań w tej dziedzinie.

Podsumowując, uważam, że recenzowana rozprawa doktorska spełnia warunki ustawowe. Tym samym wnoszę o dopuszczenie mgr. Dmytro Nosova do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

Z wyrazami szacunku

Prof. dr hab. Gennady Mishuris, FLSW

WIMCS Research Chair in Mathematical Modelling
Royal Society Wolfson Research Merit Award Holder
Royal Society Industry Fellow
Department of Mathematics,
Aberystwyth University, Wales, UK